

Näringsdepartementet

Nationell uppföljning av vissa beslut i ILO:s styrelse

Internationella arbetsbyrån har i skrivelser 1999-08-03 (N1999/9593/ARM), 1999-09-21 (N1999/10345/ARM) och 2001-01-15 (N2001/1138/ARM) uppmanat den svenska regeringen att överväga åtgärder med anledning av vissa beslut i ILO:s styrelse. Skrivelserna har sin bakgrund i rekommendationer från styrelsens arbetsgrupp för revidering av ILO:s normer.

De tre skrivelserna har den 8 maj 2001 överlämnats till ILO-kommittén för kommentarer.

Konventionen nr 179 visavi konventionen nr 9

I den första skrivelsen uppmanas regeringen att överväga att ratificera konventionen (nr 179) om rekrytering av och arbetsförmedling för sjömän. En ratifikation av konventionen nr 179 medför i sin tur omedelbar uppsägning av konventionen (nr 9) om arbetsförmedling för sjömän (konv. nr 179, art. 9.4).

Sverige är i dag bundet att tillämpa konventionen nr 9 (prop. 1921:361) som reviderats år 1996 genom den nya konventionen nr 179 men fortsätter att gälla för länder som ratificerat konventionen nr 9 men inte konventionen nr 179. Konventionen nr 179 trädde i kraft den 22 april 2000 och har i dag erhållit fem ratifikationer (Finland, Irland, Marocco, Norge, Filippinerna).

ILO-kommittén har den 14 maj 1998 yttrat sig över konventionen nr 179. Yttrandet utgjorde i sin tur underlag för regeringens proposition 1999/2000:119 genom vilken bl.a. konventionen nr 179 förelades riksdagen. Regeringen delade därvid ILO-kommitténs bedömning att Sverige för närvarande inte bör ratificera konventionen nr 179. ILO-kommittén noterar dock regeringens avsikt att göra en samlad bedömning av Sveriges förhållande till ILO:s arbetsförmedlingskonventioner när underlag för ett ställningstagande föreligger även beträffande den av Internationella arbetskonferensen 1997 antagna konventionen (nr 181) om privat arbetsförmedling. Konventionen nr 181 har därefter förelagts riksdagen (prop. 2000/01:93). Mot bakgrund av pågående översyn av arbetsförmedlings- och uthyrningsverksamheten och pågående förhandlingsarbete på europainivå avser regeringen återkomma i frågan om tillträde till konventionen.

Konventionerna nr 16 och 73 samt nr 22, 68, 69, 74, 92 och 134

I den andra skrivelsen informerar Internationella arbetsbyrån om styrelsens beslut att rekommendera revidering av två konventioner, nämligen konventionen (nr 16) om läkarundersökning av minderåriga vid arbete till sjöss och konventionen (nr 73) om läkarundersökning av sjömän, och anhåller om medlemsstaternas kommentar till om detta bör ske i ett sammanhang eller som separata ämnen på Internationella arbetskonferensens dagordning. ILO-kommittén anser att revidering av de båda konventionerna bör ske i ett sammanhang.

I nämnda skrivelse inbjuds medlemsstaterna även att informera arbetsbyrån om omständigheter som hindrar eller försenar ratifikationen av sex konventioner eller som pekar på behovet av deras revidering, helt eller delvis, nämligen

- konventionen (nr 22) om sjömäns anställningsavtal,
- konventionen (nr 68) om kosthåll och utspisning (för fartygsbesättningar),
- konventionen (nr 69) om behörighetsbevis för skeppskockar,
- konventionen (nr 74) om behörighetsbevis för matroser,
- konventionen (nr 92) om besättningsbostäder,
- konventionen (nr 134) om förebyggande av olycksfall (sjöfolk).

Sverige har ratificerat konventionerna nr 92 (prop. 1950:207) och nr 134 (prop. 1971:158) och rapporterat om tillämpningen enligt artikel 22 i ILO:s stadga. Rapporterna har inte (de senaste 15 åren) föranlett några kommentarer (Observations eller Direct requests) från ILO:s expertkommitté beträffande Sveriges tillämpning.

Sverige har däremot inte ratificerat konventionerna nr 22 (prop. 1927:152), nr 68, nr 69 och nr 74 (prop. 1947:321). Beträffande konventionen nr 22 hänvisades till viss skiljaktighet mellan bestämmelserna i konventionens § 9 om uppsägningstid och 13 § 1922 års sjömanslag, vilken tillkommit efter samarbete med Norge, Danmark och Finland. Norge och Finland har sedermera ratificerat konventionen (1940 resp. 1947). Beträffande konventionen nr 68 hänvisades i 1947 års proposition till pågående utredning om ny spisordning och beträffande konventionerna nr 69 och nr 74 till en önskan att först vinna erfarenhet av den nyinrättade sjömansskoleorganisationen.

ILO-kommittén noterar att ILO:s paritetiska sjöfartskommission (Joint Maritime Commission) vid sitt 29:e möte den 22-26 januari 2001 antagit en resolution, i vilken ILO:s styrelse uppmanas tillsätta en trepartisk arbetsgrupp för att se över ILO:s normer på sjöfartsområdet och utarbeta förslag till ett nytt raminstrument ("framework instrument") på sjöfartsområdet. Styrelsen beslöt i mars 2001 att tillsätta en sådan arbetsgrupp.

Kommittén har även erfarit att Internationella arbetsbyrån upprättat ett antal länderöversikter (country profiles) vilka illustrerar ratifikationsläge, förväntad

nationell uppföljning av beslut i styrelsens arbetsgrupp för revidering av normer m.m. Arbetsgruppen har i mars 2001 fattat ett principbeslut om sådana översikter för samtliga medlemsländer.

Konventionerna nr 102, 118, 121, 128, 130, 157 och 168

Den tredje skrivelsen rör ett antal konventioner om social trygghet. Medlemsstaterna inbjuds att informera arbetsbyrån om omständigheter som hindrar eller försenar ratifikationen av *konventionen (nr 102) om minimi-standard för social trygghet*, samt om skälen för det ringa utnyttjandet av de flexibilitetsklausuler som konventionen erbjuder.

Vidare inbjuds medlemsstaterna överväga att ratificera

- konventionen (nr 118) om utlänningars likställande,
- konventionen (nr 128) om invaliditet-, ålders- och efterlevandeförmåner,
- konventionen (nr 130) om läkarvård och kontanta sjukförmåner
- konventionen (nr 157) om bibehållande av socialförsäkringsrättigheter,
- konventionen (nr 121) om förmåner vid yrkesskada, samt
- konventionen (nr 168) om främjande av sysselsättning och skydd vid arbetslöshet.

Beträffande konventionerna 128, 130 och 157 inbjuds medlemsstaterna även informera om omständigheter som pekar på behovet av deras revidering, helt eller delvis, samt om svårigheter beträffande tillämpningen av de resp. konvention kompletterande rekommendationerna 131, 134 och 167.

Sverige är den enda medlem av ILO som ratificerat samtliga sju nämnda konventioner. Rapporter (enligt art. 22 i ILO:s stadga) om tillämpningen av konventionerna har senast lämnats 1999 beträffande konventionerna nr 121 och nr 157 och 1998 beträffande konventionerna nr 130 och nr 168. År 2001 skall rapport lämnas om konventionerna nr 102, 118, 128 och 157. I samband härmed har ev. svårigheter i tillämpningen framkommit.

I handläggningen av detta ärende har deltagit undertecknad ordförande, ledamöterna Delang, Laurent, Rudeberg, Söderlöf, Edström, Nyberg och Zettervall-Thapper samt ersättaren Westberg. Närvarande har varit ersättarna Brorsson, Olsson och Österberg samt undertecknad sekreterare.

För ILO-kommittén

AE

Anna Ekström

KW

Kerstin Wiklund